

Civiele Procespraktijk

Nr. 47 – maart 2019

De volgende onderwerpen worden behandeld:

- [Erkenning faillissementsvonnis Yukos](#)
- [Herstel arbeidsovereenkomst door de rechter](#)
- [Hoger beroep tegen een deelvonnis](#)
- [Stille en openbare verpanding in één akte?](#)

Erkenning faillissementsvonnis Yukos

(HR 18 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:54)

- Op 1 augustus 2006 is Yukos Oil failliet verklaard wegens belastingschulden aan de Russische Staat. Er zijn sindsdien vele procedures gevoerd over de vraag of dit faillissement in Nederland kan worden erkend. De uitkomst in cassatie is dat dit niet kan.
- De Hoge Raad stelt voorop dat een buitenlandse beslissing niet in Nederland kan worden erkend, indien die erkenning in strijd komt met beginselen en waarden die in de Nederlandse rechtsorde als fundamenteel worden aangemerkt ('de openbare orde-exceptie'). De rechter die bij de beoordeling of daarvan sprake is, de totstandkoming en de inhoud van de buitenlandse beslissing betreft, verricht geen '*révision au fond*' (volledige beoordeling van de juistheid van het buitenlandse vonnis).
- In de procedures over de belastingschulden die de oorzaak vormden van het faillissement zijn niet alleen Russische rechtsregels geschonden, maar is dat ook gebeurd met het doel om Yukos in betalingsproblemen te brengen en zo haar faillissement uit te lokken. Ook bij de veiling van haar aandelen in YNG is niet gestreefd naar een zo hoog mogelijke opbrengst om de belastingschulden van Yukos Oil te voldoen. Daarmee zijn de grenzen overschreden waarbinnen nog rechtsgevolg kan worden verbonden aan het faillissementsvonnis. Het hof heeft terecht de openbare orde-exceptie toegepast.
- Hiermee staat ook vast dat de Russische curator niet bevoegd was de aandelen van Yukos Oil in het Nederlandse bedrijf Yukos Finance B.V. te vervreemden.

Herstel arbeidsovereenkomst door de rechter

(HR 25 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:80)

- In deze zaak geeft de Hoge Raad drie regels over het herstel van de arbeidsovereenkomst in appel.
 - a. **Herstel door de rechter:** Volgens art. 7:682 en 683 BW veroordeelt het hof de werkgever om de arbeidsovereenkomst te herstellen. Door

de parlementaire geschiedenis stond ter discussie of het hof ook niet zélf tot herstel kon overgaan. De Hoge Raad had dat in de Mediant- en Vlisco-zaak nog in het midden gelaten. Nu beslist de Hoge Raad dat het hof wel degelijk zelf tot herstel mag over gaan, mits daarom is verzocht. Ter onderbouwing verwijst de Hoge Raad naar art. 3:300 BW dat in het algemeen de mogelijkheid van reële executie kent.

- b. Voorzieningen:** Bij herstel kan de rechter (ambtshalve) voorzieningen treffen, zoals vergoeding van inkomens- en pensioenschade. Het geheel daarvan beoogt compensatie voor het nadeel door onderbreking van de arbeidsovereenkomst (art. 7:682 lid 6 BW).
 - c. De transitievergoeding:** Herstel brengt niet vanzelf mee dat de werknemer zijn transitievergoeding moet terugbetalen. Door het herstel vervalt immers niet de grondslag voor die vergoeding. Een terugbetalingsverplichting ontstaat pas als de werknemer hiertoe door de rechter wordt veroordeeld.
- Het is zaak voortaan namens de werknemer te verzoeken dat het hof zelf tot herstel van de arbeidsovereenkomst overgaat.

Hoger beroep tegen een deelvonnis

(HR 25 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:96)

- Een *deelvonnis* is deels een eind- en tussenvonnis. Een deelvonnis is herkenbaar aan het dictum, waarin één of meer vorderingen worden toe- of afgewezen. In zoverre is eindvonnis geweest, en gaat direct de appeltermijn lopen.
- De overige vorderingen worden aangehouden. Als de appellatant appel instelt tegen het 'eindvonnisdeel' *mag* hij ook gelijk grieven richten tegen bindende eindbeslissingen in het 'tussenvonnisdeel' (zie § 3.4 van de Conclusie A-G). Hij is daartoe niet verplicht.
- In deze zaak is bij deelvonnis vordering A toegewezen en de vorderingen B en C aangehouden. De gedaagde stelt hoger beroep in. Hij richt grieven tegen de toewijzing van vordering A én tegen overwegingen over vordering B, maar niet tegen die over vordering C. In cassatie is de vraag of dat mocht.
- De Hoge Raad beantwoordt deze vraag ontkennend. Vaste rechtspraak is dat als een partij hoger beroep instelt tegen een tussenvonnis, zij al haar bezwaren daartegen in 1x naar voren moet brengen. Dit is de '*eenmaal-schieten-regel*'. Volgens de Hoge Raad geldt die regel ook bij een hoger beroep tegen het tussenvonnis-gedeelte van een deelvonnis.

Stille en openbare verpanding in één akte?

(HR 22 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:268)

- Volgens art. 3:239 lid 1 BW kunnen toekomstige vorderingen alleen stil worden verpand als zij voortvloeien uit een bestaande rechtsverhouding ('enkel toekomstige vorderingen'). 'Dubbel toekomstige vorderingen' kunnen wel openbaar worden verpand, mits de identiteit van de schuldenaar bekend is zodat de vereiste mededeling kan plaatsvinden.
- In deze zaak gaat het om de vraag of het mogelijk is in één pandakte zowel vestigingshandelingen voor een stil pandrecht, als voor een openbaar pandrecht op bestaande en toekomstige vorderingen te verrichten.
- De Hoge Raad oordeelt dat dat kan. Het stille pandrecht komt op de bij voorbaat verpande 'enkel toekomstige vorderingen' te rusten, zodra die vorderingen ontstaan. De 'dubbel toekomstige vorderingen' die op grond van

art. 3:239 lid 1 BW nog niet bij voorbaat stil konden worden verpand, kunnen later alsnog stil worden verpand door nieuwe vestigingshandelingen te verrichten (zoals beschreven in het Dix q.q./ING-arrest, ECLI:NL:HR:2012:BT6947), zolang zij nog niet door mededeling al openbaar zijn verpand.

- Of in een pandakte is geopteerd voor alleen een stil pandrecht, alleen een openbaar pandrecht of voor een combinatie, zal moeten worden vastgesteld door uitleg. Daarbij kan tot uitgangspunt dienen dat, behoudens aanwijzingen voor een andere uitleg, een zo ruim mogelijke zekerheidsstelling is beoogd. Indien is beoogd alleen een stil pandrecht te vestigen, kan de reikwijdte van deze verpanding niet worden uitgebreid door alsnog mededeling te doen.

De nieuwsbrief Civiele Procespraktijk is bestemd voor correspondenten van de Sectie Cassatie van Ekelmans & Meijer Advocaten en voor andere geïnteresseerden, en verschijnt vier keer per jaar. Een ieder die zich wil abonneren op deze – gratis – nieuwsbrief, kan zich aanmelden op het adres cassatie@ekelmansenmeijer.nl. Ook afmeldingen kunnen aan dit adres worden gericht.

Voetnoten

- [HR 18 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:54](#); NJ 2018/103
- [HR 25 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:80](#); NJB 2019/260
- [HR 25 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:96](#); NJB 2019/259
- [HR 22 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:268](#)